

Басанська Н., магістрантка

Науковий керівник – **Вихор М. В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

nataliya_basanska@ukr.net

КОНТРОЛІНГОВИЙ МЕХАНІЗМ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ

Досліджена сутність контролінгу як соціально-економічної категорії. Охарактеризовані основні підходи до визначення категорії контролінгу в управлінській літературі. Розкрито місце і значення контролінгу у системі менеджменту організацій.

Ключові слова: сучасні організації, менеджмент, контролінг, основні дефініції.

Управління сучасними організаціями передбачає формування і підтримку такого інформаційного механізму, який би забезпечував менеджмент підприємств якісною і своєчасною інформацією для прийняття управлінських рішень і внесення необхідних коректив. Більшість фахівців таким механізмом вважають контролінг.

Трактовка категорії контролінгу в управлінській літературі є достатньо різноплановою. Як зазначає Ложачевська О. М. у вітчизняній і зарубіжній літературі поняття «контролінг» трактується дуже широко. Немає єдиного підходу до його визначення. В англійській мові «to control» означає управляти, наглядати, перевіряти, контролювати. Французьке «contrôle» означає «зіставлення».

Система контролінгу була вперше описана і застосована в США, де створено професійну організацію контролерів. Однак, термін «контролінг» в англійській мові практично не використовується. Натомість у Великобританії і США функціонують служби управлінського обліку, хоча працівників цих служб називають контролерами (controller) [1, с. 332].

Таке різночитання ускладнює розуміння контролінгу як соціально-економічної категорії.

Таблиця 1.

Трактовка категорії «контролінгу» різними авторами

Автор	Зміст визначення
Давидович Є.І.	Спеціально сконструйована система на основі інтеграції методів планування, обліку, аналізу, нормування, контролю та управління, яка забезпечує отримання, опрацювання та узагальнення інформації про діяльність підприємства.
Зелікман В. Д.	Система внутрішньо фірмового оперативного управління фінансовими результатами діяльності фірми, спрямована на забезпечення досягнення її стратегічних цілей.
Хан Д. М.	Контролінг – система інтегрованого інформаційного забезпечення планування і контролю діяльності підприємства.
Большаков Н. М.	Контролінг – це система ефективного управління підприємством і забезпечення його довготермінового стабільного існування на ринку на основі реалізації функцій розробки та обґрунтування управлінських рішень і контролю за їх виконанням.
Терещенко О. О.	Елемент антикризового фінансового управління, побудована на комплексі спеціальних методів та інструментів, особлива функціональна система, що забезпечує менеджмент підприємства, зокрема, фінансовий, базовою інформацією для прийняття управлінських рішень.

Джерело: узагальнено автором на основі [1.2].

У таблиці 1 наведені деякі із таких трактовок. Частина авторів розглядає контролінг як інтегровану систему управління, інша частина – трактує дану категорію більш вузько, як систему управління прибутком, антикризового управління чи оперативного управління фінансовими результатами.

З нашої точки зору, найбільш повне трактування категорії контролінгу дає А. І. Капліна, яка визначає його як новий напрямок системного управління підприємством, що дозволяє забезпечити успішне функціонування організаційної системи у довгостроковій перспективі шляхом:

- адаптації стратегічних цілей підприємства до мінливих умов зовнішнього середовища;
- погодження оперативних планів зі стратегічним планом розвитку організації;
- координації та інтеграції оперативних планів бізнес-процесів;
- створення системи забезпечення різних рівнів управління підприємства своєчасною та повною інформацією;
- створення системи контролю над виконанням планів, коректуванням їх змісту та строків реалізації;
- адаптації організаційної структури управління підприємством з метою підвищення її гнучкості та здатності швидко реагувати на зміни вимог зовнішнього середовища [3].

Таким чином, контролінг є важливою інтегруючою функцією менеджменту, яка дає можливість сформувати якісно новий рівень управління організаціями, спрямовуючи їх діяльність на реалізацію стратегічних, тактичних і оперативних цілей.

Список використаної літератури.

1. Ложачевська О. М., Заяц О. В., Виноградова К. В., Кужель Я. Г. Місце контролінгу в системі управління підприємством. Молодий вчений, 2020. № 4(80). С. 331-335.
2. Замятіна Н. В. Місце контролінгу у системі управління сучасним підприємством. Економіка та суспільство, 2016. Випуск №7. С. 324-327.
3. Капліна А. І. Контролінг у системі ефективного управління підприємством. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2021/72.pdf